

§. 41. Vse na kaki javni ljudski šoli začasno ali za trdno postavljene učeče osebe naj se zdržujejo vsakoršnih postranskih opravil, katera so spodobnosti in vnanji časti njihovega stanú nasproti, ali katera bi jemala čas za natančno spolnovanje njihovega poklica, ali pri katerih bi se lahko mislila kaka pristranost pri spolnovanji učiteljske službe.

§. 42. Učiteljska služba se od organistovske in mežnarske ločuje; dotični prihodki naj se razločijo in vsaki svojemu namenu izročé. Noben ud učiteljskega stana ne smé od časa, ko bodo po §§. 22. do 32. pričujoče postave njegovi prejemki uravnani, cerkvenikove službe opravljati.

§. 43. Okrajna šolska oblast mora na prestopke prepovedi v §. 41. in 42. izrečene ostro čuvati, in ako zapazi prestopke te prepovedi, naj dotičnemu dá največ šest tednov odloga, v katerem času se mora ali šolski službi, ali pa postranskemu opravilu odpovedati.

Zoper ta opomin se more pritožiti deželni šolski oblasti, katera pritožba se mora v osmih dneh podati in nagloma rešiti. (Dal. prih.)

Slovstvo.

Knjiga državopravne stranke.

V 10. listu so „Novice“ po želji Moserjeve bukvarnice v Gradcu svojim bralcem naznanile zanimivo knjigo prof. dr. Stanonika, kateri je imé „Zur Reform der theol. Studien in Oesterreich“.

Kako se je ta knjiga v nasprotnem liberalnem taboru sprejela, dokazuje nam nova knjižica istega pisatelja z naslovom: „Entgegnung auf 4 Artikel der Wiener Allgemeinen Literatur-Zeitung“. Sicer bi bil liberalizem v svoji nezmožnosti, ovreči ali vsaj okrhati zmagovito orožje, s katerim ga je pisatelj knjige „Zur Reform“ popolnoma na tla vrgel, to knjigo po svoji znani navadi najraji na smrt obsodil s tem, da bi o njej ne besedice ne bil spregovoril, al ker se o tej s toliko pohvalo sprejeti knjigi nikakor ni dalo molčati, zato prevzela je v liberalnem imenu Dunajska „Allgemeine Literatur-Zeitung“ trnjevo nalogo, vničiti prepričevalno moč, ktera je omenjeni knjigi „Zur Reform“ silno veljavo pridobila. Toda edini vspeh, ki ga je „liberalni vitez“ Dunajske „Allgemeine Literatur-Zeitung“ dosegel, je ta, da je pripomogel k povikšanju zmagovalne slave našega pisatelja. Ne enega stavka ni ovrigel, ne enega orožja ni okrhil; vsa sila, ki jo napenja ta liberalni pisar, gre na to, da moti in slepi k večemu one, kateri se nočejo seznaniti z nasprotno knjigo „Zur Reform“. V ta namen kazí in zvija po prav liberalni navadi posamezne stavke našega pisatelja, kakor mu ravno kaže, podtikuje mu to, kar nikdar in nikakor niti ni mislil niti trdil, ogrduje in zasmehuje pisatelja, ter maha sploh okoli sebe s takim nepoštenim orožjem prav po „Tagblattarsko“. — Tako grdo, nesramno in hudobno počenjanje se nam prav živo razkriva v knjižici „Entgegnung auf 4 Artikel“, v kateri znani naš pisatelj mirno in dostojno, temeljito in tehtno na 26 stranéh odbija napade svojega razkačenega nasprotnika. In zato priporočamo prav živo zanimivo knjižico svojim bralcem, zlasti tistim, ki so si že knjigo „Zur Reform“ omislili.

Naši dopisi.

Iz Rusije 26. maja (7. junija.) —η— (Konec.)

Stari Grki so imeli navado za dramami igrati satirdrame, da so se po žalosti posmejali. Nate satirdramo, kako so si Budimirci šolo snovali:

Starašine in možje sela Budimira, Kaljazinskega ujezda, so sklenili, da njihovih 154 dečkov in deklic morajo vsi v šolo. Preteklo poletje so hiteli opeko mesiti in žgati, da bi šolsko poslopje sozidali, v sosedna sela pa so deputacije odpravili, ondotne šole ogledat. Med tem ko domá delo kipí, se vrne južna deputacija s žalostno vestjo, da za pol vrste do vhoda v sosedno selo jej je zajec pot prekrižal. Budimirci so ahnuli, pa opeko so vendar dalje mesili in pekli. Vsled tega se vrne severna deputacija ter sporoča, da severni sosedje imajo učiteljico-vdovo s tremi otroci, ktero jim je popočitelj poslal menda samo na „prokormljenje“. Budimirci so vdruči ahnuli ter pribavili: „Spasi Gospodí, vdov s detjmi u nas vdovolj!“ Predno se od straha pred vdovo-učiteljico oddahnejo, vrne se zapadna deputacija s sporočilom, da zapadni sosedje imajo učiteljico-devico, ktera se o praznikih po ženinih ozira, v postne dni pa klobase jé. Budimirci so dvakrat ahnuli ter se pokrižali. Predno njihove desnice dospejo od čel do ila, vrne se poslednja deputacija ter sporoča, da jutranji sosedje imajo učitelja-kosmatega nečeso, kateri namesto čitati, pisati, računati, otroke uči, kako se je svet sam naredil. Zemlja — govori on otrokom — je bila nekđaj nekaj tekočega, kakor megla, oblak; hlad in vročina sta jo počasu strdila, kakor na primer, kedar mati močnik kuhajo, v kotlu vre redka tekočina; ko ga vlijejo v skledo, postaja gosti sok; ako stoji uro časa na zraku, postane trd, in tako dalje. Ko se je zemlja tako strdila, so se zarodile na njej male živalice same po sebi, kakor na vaših glavah uši, katerih tudi nikdo ni vsejal vam v lase. Od malih živalic so se rodile zmirom večé in večé ter se razvejile na razne porode, na mrčese, ribe, ptice, četveronožce, kakoršen je konj, na dvunožce, kakoršen je človek. — Pri tej povesti so Budimirci vsi otrpneli; kar je kdo v roki držal, odpadlo mu je na tla, temu ilo, unemu opeka. Še le čez dolgo se opomnejo, trikrat ahnejo ter se v en glas zavzamejo: „pomilujte, oto vsej-to vse pošlo, i do čeloveka došlo!“ Vsled tega se zberejo vsenarodno pod lipo sela Budimira ter sklenejo, da šole ušim ne bodo zidali, tedaj opeke ne več delali, iz uže gotovih 35 tisoč plošč opeke pa da naj se se sozida nov zvonik pri prihodskem soboru. O tem sklepu so prec sporočili prisedšemu duhovnu. On jim odgovorí, da opeke, namenjene za šolo, ne more sprejeti na zidanje zvonika. Na to Budimirci sklenejo, da bodo drugikrat sklepali ob osodi 35 tisoč plošč šolske opeke.

V Rusiji se nahajajo razni kuriozi, kakor pri Vas na Slovenskem. Tako pri Vas se neki kulturonosce ne more natogotiti na „švajneland“, pečenka mu pa vendar tam tako duší, da se od nje kar ne more odcepiti. Prav tak eksemplar se tudi tukaj zvira. Slavizem sploh in rusizem posebno je po njegovem zlobnem modrovanji surovi barbarizem. Ruski narod v dobrih rokah (nemških ali grških) bi morda bil koristno orodje, a več kot prosto orodje pa tudi ne. Poštenega človeka Ruski narod niti enega nima. Sploh, kar je Ruskega, po njegovem mnenji, zavoljo nesposobnosti, surovosti in nepoštenosti, ni vredno ničesa, nego polnega zaničevanja. Zato je tudi naš trud tukaj bezploden in nepotreben. — Tako je njegovo čenčanje. Iz njegovega obnašanja pa je vidno, da Ruski rublji so pri vsem tem vendar dobri; čudno moč imajo rubljiki, on jih zeló ljubi ter lovi, kakor koli more. Tako, na primer, pri tem poštenem kulturonoscu je stanoval, in kakor se pripoveduje, zavolj slabe postrežbe zbolel je Ruski učenec; zdravil ga je gimnazijalni vrač. Kulturonosni poštenjak piše starišem bolnega dečka, naj pošljejo toliko in toliko desetakov, kajti on je moral doktorja plačati, drago plačati, za vsako obiskanje po 3 rublje. Oče

dečka, prečitavši pismo, pa si misli, da je najbolje, ako sam obiše bolnega sina ter pri tej priliki tudi vrača popraša po računu. Tako se zgodi. A pri tem se pokaže, da gimnazijalni vrč plačilo prejmlje iz gimnazijalnega fonda; pošteni kulturonosec pa je hotel Rusa dreti samo zato, da bi luknjo svojega žepa zamašil z rubljiki. Take istorije se naglo po mestu zvedó; in odsihmal so Rusi še bolj „surovi“ in nepošteni v očeh omenjenega poštenjaka. Ali on si tudi vé pomagati; prec potem je iznašel novo metodo, širiti omiko in poštenost, začel je dečkom v šoli za vsak slab odgovor staviti po pet „jedinic“ (pri Vas bi rekli: po pet trojk). Tukaj se note stavijo vselej očitno v splošni protokol, zato tudi tega veselja ni mogel dolgo vživati, Rusi so temu mučencu kulture vže na tretji dan prepovedali rabo take blažene metode pri sejanji poštenosti. — Kaj menite Slovenci! kdo je ta mučenec poštenosti in kulture? On nosi prav pošteno srbsko imé na ič po svetu; rodil se je menda v Dalmaciji, mladost je preživel na Reki; 1848. leta je junaško razbijal okna „hrvaških tiranov“ in je postal zato oficir pri Magjarskih honvedih. Kot mučenec „omike“ in „svobode“ je bežal 1849. leta v Avgsburg ter je potem nekaj časa nabiral notice za „Allgem. Zeitung“. Od tam se je čez Pariz in Štambul priklatil v Rusijo, tukaj pa po raznih potih dospel do gimnazijalnega stola, s kterega Ruske dečke uči nemške kulture, ali prav za prav, nabira rubljike — in liberalen je ta mož, čuda liberalen! Nadloga je le ta, da taki mučenci „omike“ in „svobode“ vsem nam tujcem ropajo pri Rusih dobro ime in zaupanje. Po tacih apostolih pride „omika“ in „svoboda“ ob vse spoštovanje. Varujte se tacih „narodnjakov svobodnjakov“ tudi Vi, Slovenci!

Iz Trsta 22. jun. — Znano je čitateljem „Novic“, kako je po sili tukajšnjega mestnega starešinstva cela okolica v treh letih prišla ob vso svojo samostalnost; zdajci še toliko nima avtonomije, da bi si mogle občine svojega župana same izvoliti; municipij jim kar postavi kogar koli po svoji volji, se ve da takega, kateri je najhujši protivnik našega naroda, — okoličani pa si dadó vse oktroirati brez protesta, brez pritožbe, in tako se poitalijančuje okolica od leta do leta bolj. „Capi contrade“ (občinski nadzorniki) delajo zvesto na pogubo lastne krvi, med kterimi, kakor ves svet vé, se najbolj odlikuje Rojanski izdajica Ferluga s svojim adjutantom učiteljem Boninom. Letos pa je Bog tega Bonina, ki je že večkrat preskušnje delal iz slovenščine, pa ne jih naredil, skozi veliko okno pogledal; učenec Bonin in profesor Vratschko znala sta slovenščino tako, da, ako je eden odgovoril in drugi zopet vprašal, sta drug drugemu zadovoljila. Zato Bonin zdaj po konci nosi glavo, kajti prejel je „sedem blagoslovov“ Vratschkovih, kajti izpitan je slovenski učitelj! Ubogi otročiči! kateri se bodo od njega slovenščino učili. — Naj poleg tega navedem karakteristični prizor v enem aktu z naslovom: „Lahon Bonin pred pisarno Ferlugo“. Na hiši v Rojanu blizo cerkve visi malo nastran vrat nekega čevljarja velik mestni grb z napisom „capo contrada de destreto di Rojano“, zraven pa je vhod v znano Pertotovo krčmo, kamor vsaki večer koterija renegatov zahaja. Človek, ki pride te paše iskat, ne vé, gré li k čevljarju ali kam drugam, kajti grb je nad čevljarjevimi vratmi. Ko učitelj Bonin prvi pot omenjeni grb zagleda, veselja ves elektriziran poskoči, solza ko lešnik debela mu po zamorskem licu zaigrá, in pleše pod grbom, kakor Izraelci okrog zlatega teleta ter ves ginjen izklikne: „ah! da bi kaj takega v moji domovini v Istriji bilo, vsak bi se odkril, kakor pred podobo matere Božje“. Bravissimo, gospodine Bonin! Zakaj si ne obesite tudi sami takega grba nad svojo

posteljo, da se vsak hip zamaknete v ogled narodnega izdajstva, vsaj si na prste lahko seštejete ljudi v Rojanu, ki vam zaupajo; peščica renegatov je, med katero se odlikujeta tudi Primožič in Venuti, vsi drugi pa se grozijo nad vami, da ste poitalijančali Rojanske šole, in želijo rešeni biti te nadloge. Dokler pa bode trójica: Bonin, Ferluga in njuni komornik Troha v Rojanu, žalostna mati Slava! Pa še neko drugo čudo! Isti razupiti Ferluga še zmirom stoji v imeniku Rojanske čitalnice in paradira celó za odbornika, akoravno že čez leto ni družbenine plačal! Odbor Rojanski! kako da trpiš to nepravilnost? kako da ne izbrišiš izdajice narodove in si na prsih svojih ogrevati daš kačo strupeno? Jadranski stražar.

Iz Tržaške okolice 22. junija. × — Odkar se je razglasila postava o neposrednjih volitvah, delajo se povsod priprave za-nje tudi po slovenskih deželah, le v naši tužni okolici ni od takih priprav ne duha ne sluha in tudi od onega dr. Vošnjakovega centralnega volilnega odbora za vse slovenske dežele ni sledú ne tirú; ga je mar že slana vzela? Bobnati in bahati se po „Narodu“ z besedami, to je mladostvenska šega; al, gospôda, delati, delati je treba! Da bi naši skušeni voditelji v Ljubljani ne bili nič delali za narod naš, kje neki bi bili zdaj?! In pripravljati bi se morali okoličani celó na dvojne volitve: za državni in za mestni zbor. Res je sicer, da smo okoličani v prav slabem položaji in skoraj v vseh rečéh podložni diktaturi Tržaškega magistrata; vendar vse še ni zgubljeno. 6 zastopnikov bo tudi še za naprej pošiljala okolica v mestni zbor, enega poslanca pa bi si tudi lahko izvolila v državni zbor. Zato bilo bi potrebno, da bi se volilci že zdaj zbrali v kakem priličnem kraji v mestu ali v okolici in se sporazumeli zastran prihodnjih volitev, drugači ne bo zložnosti in gotovo tudi zmage ne. Zbrani volilci pa bi morali odločno tirjati od svojih kandidatov njihov program, da ne izvolijo zopet, kakor zadnjič, takih ljudi, ki pred volitvami obetajo hribe in doline, potem pa v zboru molčé ali hodijo vsak svojo pot, kar okolici skoraj več škoduje, kakor koristi. Okoličani smo katoliški Slovenci, tedaj katolišk in národen mora biti program naših zastopnikov v mestnem zboru, v deželnem in državnem zboru, se vé da zmirom na podlagi federalistični. — Ni sicer moj namen, dotakniti se oseb naših sedanjih zastopnikov v Tržaškem zboru; al za „prihodnje vodilo“ naj povem samo to, da kedar je šlo za narodnost, potezal se je za-njo v zboru edini gosp. Nabergoj, drugi pa so molčé ž njim, al tudi proti njemu glasovali; v verskih zadevah pa so skorej vselej pri glasovanji posnemali svoje mestne kolege. Letošnje procesije sv. Rešnjega Telesa se je izmed vseh 6 okoličnih in 48 mestnih zbornikov razun župana vdeležil le 1 okoličan (a ne slovenski zastopnik).

V Gorici 24. junija. — Toplo je! Pa kedo se bo temu čudil o sv. Ivanu? Čudniša je ona vročina, ki je v tukajšnjih italijanskih političnih časnikih živo srebro do — ne vem, kolikošne stopinje — gori zagnala, ali prav za prav v glavah (resničnih ali dozdevnih) voditeljev tukajšnjih italijanskih političnih strank, dr. Deperis-a in dr. Pajerja. Povod, da je (že nekaj let staro) nasprotje med njima vskipelo do vrhunca, bilo je razpravljanje nekega učnega načrta v deželnem šolskem svetu (24. maja t. l.), po kterem bi se imela v Goriški vadnici nemščina zopet zraven materinščine kot učni jezik vpeljati. Kdor ima nasprotnika, vedno preži, da zapazi, če ne bruna, vsaj slamo v njegovem očesu, katero potem povekša, da se on sam in drugi nad njo grozé. Tako menda dr. Deperis ali njegova (liberalna ali skrajna) stranka gledé Pajerja. „Isonzo“ prinese ne-

kega dne sestavek, ki je, omenjeno obravnavo razkrivši, pokazal, kako slab (italijansk) narodnjak je dr. Pajer, ker ne le, da se ni ministerskim zahtevam zastran vpelevanja nemškega jezika krepko ustavljal, je še celó za omenjeni učni načrt glasoval. Pajer se na to oglašil in svoje stališče deloma resnično, deloma sofistično zagovarja; „Isonzo“ mu na to nekaj odvrne — in tako se je pletla polemika na dalje in postala na zadnje (kakor je za izvedence že izprva bila) osebna in škandalozna, tako, da se stranki svojih voditeljev — ako sta res voditelja — sramujete. Da bi pa Pajer nasprotnike osramotil, sprožil je v deželnem odboru oster protest zoper vpeljavo nemščine, češ, da tù (v odboru) je on na pravem mestu, da deželo zastopa; v šolskem svetovalstvu da ne gré ustavljati se ministru, ker je ono le izvrševalni organ ministerstva. (!) Se vé, da mu „Isonzo“ ni ostal dolžan odzdrava, rekoč: No, zdaj, potem ko smo te okloftali, si na enkrat pogumen postal. Troppo tardi. — Vsa ta polemika bi nas ne brigala, ko ne bi bil nje vzrok ali povod skupno-narodna zadeva (namreč, nemščina na vadnici). Pa tudi nje konec (mislim vsaj, da konec) je za nas zanimiv. Pajer hoče nasprotnike podreti s tem, da trdi, da je „Isonzo“-va stranka iskala zveze s Slovenci („Sočani“), pa da jo je celó „Soča“ od sebe brcnila. „Isonzo“ na to protestuje zoper tako sumičenje. Pajer zna slovenske časnike tako dobro čitati, da je prevaja in navaja kot kak slovensk journalist. V deželnem zboru pa trdi, da ne zna slovenski! — Zdaj vprašam: Kaj mislite, kam meri vsa polemika med slavima našima odvetnikoma? — Na volitve v državni zbor! „Was ein Baum werden will, streckt sich bei Zeiten“. In zakaj ne bi se naši Lahji ne pripravljali na borbo, saj delajo nemški „Alten“ in „Jungen“ tudi tako; in Vi, v Ljubljani, tudi ne držite križem rok. Saj celó nove časnike v ta namen ustanovljate. Pojdite se skrit ve „Novice“! Kako boste prenašale kmetsko modrost, ki bo sijala iz „Tednika“? Za „Strelo“ ni bilo neki streliva, in tarča — previsoka; po ovinkih pa že pojde. „Rihtajmo“ poprej kmeta, da ne bo več „farški hlapec“ in — „starim“ je po tem odkljenkalo. Čudna prikazen! „Kmetovalec“, ki je že povsod (moralno) vse zagospodaril — hoče zdaj druge učiti kmetovati!*)

Iz Ptuja 27. junija. — V 26. listu „Novic“ nahaja se dopis iz Celja o volilnem shodu pravne stranke. Proti koncu istega dopisa pravi se: „g. prof. Žitek rekel je med drugim.....“ Ker po onih besedah zadržaj mojega govora nikakor ni jasen in ker bi vendar marsikter izmed volilcev Ptujkega kraja rad jasno vedel, kako in kaj, zato prosim, da v mnogocenjenih „Novicah“ dovolite prostorček sledečim vrstam.

Seznanil sem Celjski shod sè zgodovino Ptujkega; rekel sem, da se Ptujski nikakor ne more smatrati za shod kake stranke volilcev Ptujkega okraja, kajti: imena onih, katerim se je poziv k shodu poslati imel, in tudi poslal, bila so sestavljena od mož različnega političnega stališča; pri glasovanju pokazalo se je, da so nazoči zavolj kandidata različnih misli, kajti glasi so razcepljeni bili na tri lica. — Dalje sem pravil: da možje, ki so se danes tukaj v Celji zbrali in pro-

gram pravne stranke osvojili, nimajo namere podirati narodni program, kakor to „Slov. Nar.“ (broj 135.) trdi, in da oni, ki za Ptujski volilni okraj mesto g. Hermana (za kterege je na Ptujkem shodu 88 odstotkov vseh nazočih glasovalo) družega kandidata postavljajo, „bodo že sprevideli, da nameravajo proti vodi plavati, kar pa ne pojde“. — Spomnil sem, da je onega istega dne, ko se je v Celji zborovalo, velecenjeni prijatelj moj g. dr. Ploj meni in večim drugim na pitanje: kaj se je gledé Ptujkega shoda in zaključka spominjalo, odgovoril: „Celjski shod mi je ponujal protikandidaturo, al jaz je nisem prevzel, rekši: da tega že zato storiti ne morem, ker sem se na Ptujkem shodu z „mož-besedo“ zavezal *Hermanovo* kandidaturo na vso moč podpirati.“ J. Žitek.

V Čabru 24. junija. — Članovi narodne čitaonice u Čabru mnogo zahvaljuju družtvu susiedne čitaonice u Starem trgu pri Ložu na krasnem dočeku kod zabave dne 22. o. m., osobito čestitemu g. dr. Dolencu in gg. šumskom meštru i ostalim šum. činovnikom u Šnepergu. Živili!

Od Kolpe 25. junija. (*Cerkvene tatvine in bogoskrustva; letina; lek zoper živinsko kugo.*) Treba je, da se svetu obznani, s kakim rokodelstvom se po novi repini vrezana inteligencija peča, da gospodje župniki na cerkvene dragotine na vso moč pazijo. Škoda, ki se cerkvi zgodi, je velika, akoravno ukradena reč sama po sebi nima velike vrednosti. Bilo je sredi meseca maja, ko je bil pri podružnici v Rajntalu v Mozelski fari kelih ukraden. Vse dosedanje zasledovanje po žandarmeriji, izvedeti tatú, bilo je zastonj. Po noči na 22. t. m. pa sta bila zopet v Nemški Loki ciborij in monštranica s sv. hostijami vred odnesena. Tat je prejško ne eden in ravno isti tu in tam, in mora kje s kakim judom biti v sporazumljenji, ki mu take reči odkupuje, kajti stolčene in zmlinčene, ker večidel niso iz žlahne kovine, nimajo nikake cene. Tat je predrzno zlezal po lestvi pri zvoniku skozi okroglo lino v cerkev in je s silo v tabernakelj zlomil. Ven gredé je ob cerkvi sv. hostije iz ciborija raztrosil, vélike iz monštranice pa ni bilo najti; Bog zná, kako jo je še oskrnil. Zato pozor! Ni zastonj nek Hrvašk župnik rekel, da akoravno imajo „Ljubljanci Hrvate za Turčine, vendar kaj takega še on v 17 letih svojega pastirovanja med Hrvati nikoli ni doživel, še niti o takem bogoskrustvu nikdar čul!“ Nemški in slovenski „Tagblatarji“ naj se le v pest posmehujejo; — njihova setev lep sad prinaša; a kedar h — popolnoma odklenejo, gledajo naj potem, kako ga bodo zopet vjeli in priklenili. Podirati je lahko; to vsak zná, da ima le kramp v rokah; al zidati je vse kaj drugega, s krampom se zidati ne dá! — Letina je pri nas srednja; sena bo obilno, če se bo moglo v lepem vremenu spraviti; koruza pa po več krajih, brž ko ne, ne bo mogla dozoriti. Sadje je po snegu in mrazu vse šlo pod zlo; po nogradih ob Kolpi kaže malo, borno in zakasnjeno. — Živinske kuge na naši strani prav po čudeži ni bilo, dasiravno so sedaj tu, sedaj tam čez Kolpo živino s Hrvaškega kontrobantirali. Na Hrvaški strani pa bojé še ni popolnoma potihnila. Pripoveduje se, da so tej bolezni iznašli zdravilo, namreč govedi zgornji del gobca prerezati in z brinjevim oljem mazati. Od kake poskušnje vam ne morem poročati, zato tega tudi nikomur ne svetovati. Kaj pa „Novice“ k temu pravijo?*)

*) Ko so Ljubljanski nemčurji začeli govoriti o pripravah za direktne volitve, bralo se je po časnikih, da nameravajo ustanoviti slovensk časnik za kmeta, da bi ga napeljal na pravo pot „omike“ in „svobode“. In gledite! zdajci se je napovedal tak list pod vredništvom dr. Vošnjaka! — „Narodovci“ bodo sicer tajili zvezo z liberalci nemčurškimi; al preverili ne bodo nobenega mislečega rodoljuba, kteremu je znan slovenski pregovor: „sila kola lomi“ ali po nemški: „In der Noth frisst der Teufel Fliegen“.

*) Marsikaj neumnega se je že priporočalo zoper Turško kugo; al neumnejšega še ne! Zato dobro pravite, da bi tega nikomur ne svetovali. Bistva kužnine nobeden še ne pozná; to pa vsak zdravnik vé in tudi marsikter gospodar, ki je imel nesrečo, da se mu je ta bolezen zatepla med njegovo živino, da kugo naleze zdrava živina, če tudi od daleč pride z bolno v dotiko ali le povoha kaj

Iz Postojne 28. junija. — Gosp. Fr. Padar, oskrbnik državnih sadišč v Postojni, razlaga v tukajšnji ljudski in nedeljski šoli gozdarske in kmetijske predmete 4 ure na teden. Kdor je imel priložnost z gosp. Padarjem govoriti, onemu je znano, kako je tožil o nevednosti našega ljudstva v kmetijskih in gozdarskih vednostih. Zato je želel v mlada srca zasejati koristne vednosti in obrnil se je v ta namen na c. kr. okrajni šolski svet, kateri mu je rad spolnil rodoljubno željo. — Zdaj marljivo razlaga in otroci ga tudi radi poslušajo, ker govori pravilno in lahko umljivo slovenščino. Da bode svojo nalogo častno rešil, je gotovo, ker brezplačno dela le iz ljubezni za boljšo skrb za naše mile gozde in narod svoj. *)

Iz Postojne 29. rožnika. — Danes zjutraj, 20 minut čez 5. uro, čutili smo tukaj precej močan potres, ki je trajal kakih 6 sekund. — V Slavinski fari bolehalo ljudje v več vaséh za neko kužno kozno boleznijo, dobercem (Friesel) podobno; nekteri v malo urah umrjô. Širi se neki od vasi do vasi.

Iz Idrije 24. junija. (*Bridke nadloge naših rudarjev.*) Skrajni čas je, da se je začelo tudi prosto ljudstvo zavedati svojih pravic, ktere se, žalibog, čedalje bolj krajšajo ubogim delalcem pri tukajšnjem cesarskem rudniku. Ubogi rudar trudi se in dela kakor živina, da si pošteno prisluži vsakdanji kruhek za-se in otroke svoje; al temu nasproti dobivajo rudarji tako žito, da je pred nekimi meseci bilo veliko možkih in ženskih zbolelo na žifri, ki so tak kruh jedli. Ali je morda to prav, uboge rudarje na takošen način, trpinčiti! Mar ni dosti to, da ubožec mora zjutraj ob $\frac{1}{4}$ na štiri vstati in na delo iti, ter seboj vzeti kosček črnega kruhka, ki je bolj podoben platneni drapi nego kruhu; ob osmih pojé tisti kosček in potem dela v eno meř do 11. ure. Opoldne pride domov, kaj ga čaka? Žganci koruzini večidel brez zabelje. Misliti si mora revež, da je zabeljeno, pa je dobro. Taka je njegova „polenta“. Dobro bi še bilo, ko bi kuruza ne smrdela; al pred par meseci smo dobili tako slabo, da je še kokoši, psi in sploh žival jesti ni hotela. Ali je tedaj mogoče rudarjem take nadloge še dalj časa zakrivati? Nikakor ne! Naj svet izvé, kakošnega „dobrega očeta“ imamo mi rudarji v Idriji. Gosp. Lipold ima pa tudi prav čudne misli o blagajnici naši. Odborniku Antonu Rejecu, ki so ga rudarji v bratovski odbor izvolili, je naravnost v obraz rekel, da za blagajnico nima rudarjem nič mar biti. „Ali mislite, da je blagajnica Vaša?“ „Čigava pa, kot naša“, mu zavrne Rejec. Na to se grozovito zadere g. Lipold nad njim, in mu reče: „ni vaša ne; rudarji nimate nič pri njej opraviti“. Mož ves osupnjen se — molčé odpravi. Gosp. Lipolda je močno zjezilo to, da mu je Rejec očital samovoljnost in govoril mu o pravicah, ki jih rudarji do blagajnice imajo. Vsak človek ima pravico, se potegniti, se ve da na postavni poti, za svoje pravice. Mar misli g. Lipold, da bodo ubogi rudarji molčali za naprej? Okoli 100.000 gold. je v hranilnici rudarski shranjenih, ki so jih rudarjem njihovi očetje in njihovih očetov očetje prihranili, in zdaj se jim hoče ta poboljšek odjesti, da ne bi smel en

rudar več kakor 10 goldinarjev si izposoditi. Kako pa stoji zapisano v starih rudarskih pravilih, koliko se more enemu rudarju izposoditi? Le berite, gosp. Lipold, stara pravila; ona so prava in veljavna še danes. Ko je nekdanj bila blagajnica ustanovljena, so jej bila pravila osnovana gledé na njen namen. Zato se tudi mi hočemo dobro držati njenih načel in onih pravic, ktere so že pred več kot 100 leti prejšnji gospodje rudarjem pripoznali in privolili vživati. Premilostljiva cesarica Marija Terezija bila je žitnice zagotovila ubogim rudarjem z ukazom, da za zmiraj ostane nas žito za rudarje, dokler bode rudnik stal. Kakor Vam je, g. Lipold, spodletelo dozdej vse, kar ste hoteli po svoji glavi predrugačiti, tako upamo, ako Bog dá in ni še pravica popolnoma zginila iz tega sveta, Vam bode spodletelo tudi to. Vam drugim odbornikom pa pri blagajniški bratovščini pa rečemo, da zdaj preočitno vidimo, da vam je za ubozege rudarja toliko mar, kot za lanski sneg; spomnite se svojih dolžnosti, da, ker ste voljeni v imenu vsega zbirališča rudarskega, vam mora blagor rudarjev pred vsem pri srcu biti, ne pa da jim ravno nasproti delate. Pri prihodnji volitvi bode vse drugače. Nikar ne mislite, da vam nemčurstvo kake privilegije daje in da se bode še dalje gnjezdili v odboru rudarske hranilnice; nemčurija nam je ravno tako gnjusoba, kakor nam gre pravica nad vse!

Iz Vipave 29. junija. — Danes zjutraj točno ob 5. uri zjutraj čutili smo tukaj dvakratni potres od vzhoda proti zahodu. Prvi je bil le majhen, drugi par sekund pozneji pa močan. D.

Iz Trnovega na Notranjskem. J. B. — 24. dne junija je bilo precej slovesno venčanje Št. Petersko-Reške železnice. Vlak je šel precej počasi memo Bistrice; ljudje, ki so se peljali v Reko z vlakom brezplačno, so nazaj morali plačati. Godrnjali so o previsoki vožnini — 99 krajc. od Reke do Trnovega. Stvar je še medla, ker je delo zeló bilo prisiljeno. Pod Malo Bukovico — pravijo delalci — da se skoro vsako noč za pol čevlja in še več zemlja poniža, zato ponoči straži okoli 60 delalcev, ki imajo po 65 kr. plače. — Ker je še silno dela, se delalcem obeta po 1 gold. do 1 gold. 45 kr. na dan. Navadna pošta pa še hodi, najbrže, dokler bodo šutni vlaki vozili in ne bodo mogli čez dan blaga, kakor pošta, prevaževati. Ker nisem bil še v tem času na kolodvoru, ne vem natančnih tarif vožnine; to poročam drugi pot; to pa vem, da v Trnovem vidimo čudno prikazen samo Laških razglasov po krčmah nabitih za železnično tarifo. Znabiti da so to odlomki obljubljenega Laške „brošure“, po kateri bomo morali Lahi postati. Od ene strani nemčur, od druge lahon, — mi pa se kavsamo in ravsamo, da, če nas ta ali uni ne pozoblje, naposled še Magjar stegne roke po nas, kajti Reka je — magjaronska!

Iz Šentvida nad Ljubljano 20. rožnika. (Konec.) — Blaž Potočnik, rojen 31. januarija 1799. leta, je že leta 1826. spisal: 1) „Premišlovanje za zhař fv. leta“, 8., 112 str., leta 1827.; — 2) Molituvne bukvice, po-febno za mlade ljudi, 12. 90 strani; — in 3) Svete pesmi za vse velike praznike in godove med lietam, 12., 139 strani, II. pomnoženi natis I. leta 1837., II. 1843.; — leta 1830. so v „Kranjski zhebelizi“ Potočnikove pesmi „Vodniku“, „Slaba vinska letina“, „Pridi Gorenz“; — leta 1831. je bila od njega na svetlo dana knjižica: „Kolera“, potrebno poduzhenje sa kmeta“, in „Napeljevanje v računstvo za 2. in 3. razred“ (in še nekaj manjših šolskih bukev); — leta 1849. „Grammatik der slov. Sprache“, — drugi natis leta 1858.; — leta 1850. je vredoval „Ljubljanski časnik“ (mnogo je spisal v cerkveni časopis „Danico“); — leta 1853. je na svitlo dal „Slava Marije“ v 1. natisu, in v 2. leta 1854.; —

tacega, kjer se nevidljiva kužnina drži. Po tem je tedaj gotovo, da kužnina po sopenji (dihanji) pride skozi pljuča v kri itd. Če tedaj kdo gobec prereže govedom in rano namaže z ostrim brinjevim oljem — ali je mar s tem zaprl vstop kužnine v sopila? Dokler živina še diha, je vstop kužnim odprt v pljuča. Tedaj je ono sredstvo le martra živine, a drugega nič. Vred.

*) Radostni smo sprejeli to novico in to tem več, ker gosp. Padar je eden izmed onih domačinov, ktere je deželni odbor Kranjski poslal kot štipendiste v Šnepersko gozdarsko šolo. Vred.

leta 1860. je sodeloval pri „Deutsch-slov. Wörterbuch“, kteremu je vrednik bil Cigale; — v „Pratiki“ in nemškem „Wirtschaftskalender“, ki ju je izdajala družba kmetijska, je veliko let spisaval astronomični del; tudi „Imenik duhovnov Ljublj. škofije“ je vredoval in zložil „Hebdomade sankte napeve“. — V Št. Vidu je čitalnico ustanovil. — Tak izvrstni duhovnik in marljivi pisatelj slovenski je pač vreden biti za izgled daljni prihodnosti; zato je srečna misel Šentvidčanov bila, da so svojemu gospod-očetu Blažu Potočniku postavili imeniten spominek.

Iz Ljubljane. — Iz staroslavne Prage je odbor za slovesno obhajanje stoletnice Jungmanovega rojstnega dne, kateremu na čelu stoji dr. T. L. Rieger, razposlal vabila k udeležbi one svečanosti, ki se bode 12. in 13. dne tega meseca vršila v Pragi, po vsem slovanskem svetu, in došlo je to častno vabilo tudi različnim slovanskim društvom, časnikom in nekterim posamnim osebam. — Enako svetli zvezdi na nebu lesketa se na obzorji slovanskem ime Jožefa Jungmana, kajti po slovstvenem svojem delovanju nima samo neprecenljivih zaslug za Českoslovanski narod, temveč za ves veliki narod slovanski. On je v srcu svojem gojil gorečo ljubezen do vseh svojih bratov; on je bil eden izmed prvih, ki so budili literarno vzajemnost slovansko; on je neumorno delal za čast matere Slave. Dolžnost Slovencev je tedaj, da s svojimi brati na Českem 12. in 13. dan julija vzajemno slavijo spomin Jungmana, in če jim ni mogoče osebno udeležiti se slovesnosti v Pragi, da oni dan po telegramih razodevajo svoja sočutja manom neumrlega Slovana!

— (Iz seje deželnega odbora 27. in 28. junija.) Pred sprejemom šolskega poslopja, ki ga je hranilnica Kranjska za realno zidati dala in je že toliko dozdano, da se prihodnjo zimo utegnejo šole v novem poslopju odpreti, je vkrenil odbor, pozvedeti vse stroške, ki bi zadevali deželno in mestno blagajnico. — Dopis deželne vlade, da ločitev vodstva zdravstvenih in gospodarskih zadev v tukajšnji bolnišnici ni zadobila cesarjevega potrjenja, se je izročil vodstvu bolnišnice v poročanje o razlogih, ki jih c. kr. ministerstvo navaja zoper ločitev, v nekterih bolnišnicah že vpeljano. — Na podlagi poročila vodstva bolnišnice, dotičnih primarjev in upravnštva je deželni odbor sklenil, da zdravniško in gospodarsko oskrbovanje ostane v novi noriški podružnici v posilni naši delalnici tako, kakor je dozda bilo v podružnici Poljanski. — Ženske, ki so dozda bivale v posilni delalnici, se pošljejo na Štajersko v Lankovce. — Letno poročilo c. kr. deželnega gozdnega nadzornika za leto 1872. je deželni odbor izročil kmetijski družbi v pregled in stavljenje nasvetov. — Za svojega zastopnika pri sejah subvencijskega odbora kmetijske družbe je deželni odbor izvolil deželnega glavarja viteza dr. Kalteneggerja. — Za vtrjenje Savskega bregu pri Gorenji Savi poleg Kranja se je proti odobrenju prihodnjega deželnega zbora dovolilo še 800 gold. podpore iz deželnega zaklada, za razširjenje okrajne ceste ob Bleškem jezeru proti Bohinju se je naukazalo 630 gold. deželne podpore. — Deželni inženir je dobil nalog, dotični komisiji preiskati kraj, po katerem bi se dala sedanja strma in težavna okrajna cesta čez Turjak zložneje izpeljati. — Vsled nove državne postave namerava ministerstvo lenuhe in druge klateže v različnih deželah potakniti v posilne delavnice; o tem: ali in pod katerimi pogoji bi se Kranjska deželna delavnica prepustila za državno delavnico, bode odbor poročal prihodnjemu zboru.

— (Veliki sejm) v pondeljek sploh ni bil kaj živahen. Tudi goveje živine ni bilo toliko, kar se je je pričakovalo po dolgi zaprtiji. Pa tudi tujega kupca ni bilo

nitri za goveda nitri za konje. Okrajno glavarstvo je zapoved potnih listov (posov) za govejo živino, posebno na dolenski strani, premalo razglasilo; prignalo se je več živine brez njih, ktere mestni stražniki niso v mesto pustili; če je vendar katera na sejmu bila, vsa je po kaki stranski poti.

— (Močdn potres) v nedeljo zjutraj 20 minut po 5. uri smo tudi v Ljubljani imeli.

— Kdor se hoče prepričati o izvrstno lepi Št. Janževi rži, naj jo pride na vrt družbe kmetijske gledat.

— (Prvi občni zbor delničarjev „Narodne tiskarne“ Dalje.) Za gosp. Ravnikarjem oglasi se prvi gosp. dr. Ahačič, ter skuša dopovedati, da se delnice lastnikom le zato tako dolgo niso razposlale, ker so jih hoteli domá tiskati in s tem tiskarni mnogo stroškov prihraniti. Kar se pa tiče novega „Tednika“, ga ne bo izdajala tiskarna, ampak dr. Vošnjak, ki bo tiskovne stroške plačeval, kakor vsak drug.

Tudi gosp. Grasselli skuša opravičiti odbor, da delnic, ki so pred dvema mesecema bile izgotovljene, ni razposlal. Delničarji bi jih bili komaj v roke dobili, in že bi jih bili morali zopet v društveno blagajnico vložiti. Začasni listi so se Ljubljanskim delničarjem dali, vnanjem pa ne, ker ti lahko s poštnimi recepisi dokažejo, da so denar odposlali. Da bi bil današnji zbor neveljaven, tega ne more nihče reči. V smislu §. 14. dr. pr. bil je postavno v „Slov. Narodu“ razglašen; odbor nima dolžnosti vsakega delničarja posebej vabiti. Vrh tega je vsak delničar po poslanih pooblastilih izvedel za občni zbor. Od onih 5000 goldinarjev, ktere gosp. Ravnikar omenja, on kot društveni blagajnik nič ne vé; slišal je pa, da so Štajerski rodoljubi leta 1868. zložili 5000 gold., ki so po deficitih „Slov. Naroda“ prva leta pošli. V računih „narodne tiskarne“ pa se ta svota nikjer ne nahaja, tudi društvo onim rodoljubom ni krajcarja povrnilo; ali je kdo drug to storil, ni mu znano.

Dr. Vošnjak, ki se potem oglasi, opominja, da je bilo že pri ustavljanju občnem zboru povedano, da prvi ustanovniki za svojih 6000 gold., ki so se potrosili za „Narod“, nobenega povračila niso dobili; zato je nesramno, da se o tem zopet odgovor tirja. (Med delničarji vstane vsled tega velik hrup, mnogi glasovi kličejo: oho!)

Zdaj se vzdigne dr. Poklukar in interpelira: kaj je s Tomšičevim spominkom in kje so denarji, ktere je „narodna tiskarna“ nabirala? — Dr. Ahačič odvrne, da to ne spada v občni zbor delničarjev, in g. Grasselli še pristavi, da denarja ni nabirala tiskarna, ampak upravništvo „Naroda“, ktero je nabrani denar izročilo dotičnemu odboru pod predsedstvom dr. Koceli-ja. — Gosp. Rapoc, kot ud omenjenega odbora, na to reče, da je denar on prejel in na obresti naložil.

Za njim poprime gosp. Klun besedo blizo tako-le: Pojasnilo, ktero nam ja g. blagajnik zastran pridržanih delnic dal, me je zadovoljilo. Al to nikakor ne opravičuje tega, da se začasni listi niso tudi vnanjim udom izročili, kakor tirja §. 7. naših pravil. Če bi bili to storili, zadostili bi bili potem vsaj lahko tudi §. 16., kteri veleval, da mora vsakdo, ki hoče v občnem zboru glasovati, dokler delnic ni, svoj začasni list vsaj 5 dni pred občnim zborom v društveno blagajnico vložiti. Po končanem zboru pa bi si bili te začasne liste pridržali in namesti njih lastnikom delnice izročili, kakor §. 7. tirja. Na ta način bili bi odstranili mnogotere nepravilnosti, ktere so se, kakor je že g. Ravnikar omenil, pri sklicevanju današnjega občnega zbora godile, dasiravno ne bom z gosp. Ravnikarjem trdil, da bi zavoljo teh nepravilnosti današnji zbor veljaven ne bil. Pa če ste že morali proti-pravilno ravnati,

dovolj bi bilo, prelomiti samo §. 14., kateri določuje, da naj se občni zbor pozneje v prvi polovici vsakega leta, tedaj pred koncem meseca junija skliče. Preložili bi bili občni zbor v mesec julij, in vse omenjene nepravilnosti bili bi s tem odpravili. Tudi Vam bi bilo potem mogoče delničarjem letne račune in bilanco na ogled razporežiti, kakor zahteva §. 26., česar v današnjem zboru niste storili. Prečitali ste nam nekatere številke, ktere smo proti pozabili, in društvo povzdigovali z veliko pohvalo. Pa pri takih podvzetjih, kakor je dr. Vošnjak nedavno v nekem zboru rekel, ni dobro samo solnčnato stran kazati, senčnato pa zakrivati. In ravno ta senčnata stran je pri „narodni tiskarni“ menda zelo temna. Še včeraj, kakor se je po mestu govorilo, ste si prizadevali, račune sestaviti, pa jih niste mogli, ker je zmešnjava menda tolika, da nikjer take ni. In verjeti moramo, da je ta govorica resnična, ker nam danes ničesa niste predložili. Ali ste morebiti hoteli res ravnati po mišljenju dr. Vošnjaka, ki je neki rekel, da delničarjem ni treba vsega vedeti? — Tudi meni se pri „Slov. Narodu“ ne zdi vse tako lepo in gladko, kakor je dr. Vošnjak poročal. To mu hočem iz njegovega lastnega poročila dokazati. Gosp. Vošnjak sam je obstal, da je „Narod“ potrosil onih 5000 gold., ktere so Štajerski rodoljubi velikodušno darovali. Od tistihmal začel je „Narod“ vsaki dan izhajati. Al vse je v ceni poskočilo; podražil se je papir; podražili so se delalci; povikšala se je plača uradnikova; število naročnikov pa se menda primerno ni pomnožilo, naj ima tudi okoli 950 naročnikov, kakor gosp. dr. Vošnjak trdi. Če je tedaj „Narod“ že takrat, ko je le po trikrat na teden izhajal; 5000 ali 6000 gold. podpore potreboval, kdo Vam bo tedaj le na besedo verjel, da je zdaj aktiven? Meni se temveč dozdeva, da „Narod“ ravno tako, kakor je poprej unih 5 ali 6000 požrl, zdaj životari od delniškega kapitala in da bode v nevarnost pripravil naše delniško društvo. Pa naj bi že to bilo, z veseljem bi žrtvovali potrebno mu podporo, da bi le tirjatvam slovenskega naroda ustrezal in zadostoval. (Konec prih.)

— (*Hudobno, pa vendar smešno!*) Nekdo, kteremu se sline cedé po istem gradu, kjer bivajo jezuiti v Repnjah, je, kakor se govori, razglasil v Vodiški fari, da je pritožbo zoper jezuite pri ministerstvu naredil g. Alešovec, vrednik „Brenceljna“, ki je v Vodiški fari rojen. Razdraženo kmečko ljudstvo je to laž brž verjelo, ter se po vač vaséh zdaj grozi: „naj se legori prikaže; ubili ga bomo!“ — Kakor slišimo, je storil gosp. Alešovec že potrebne korake, da očeta te hudobne laži tira pred sodnijo. Klerikalni „Brencelj“ preganja jezuite iz Repinj! — ali je svet že kaj tako neumnega slišal?

— (*„Pokozlov: vitez Frank“*) — tako beremo na pobotnici ranocelnika gosp. Mahorčiča od 26. maja t. l. lastnoročni podpis viteza Franka pri c. kr. okrajnem glavarstvu v Krškem, kateri ugotovlja (likvidira) pobotnice! — Da se drzne kozel respektive vitez Frank kaj tacega napisati na uradno pismo, to pač preočitno kaže surovost in zagrizenost birokratov!

— (*Pobirki iz časnikov.*) Nemčurska „Schulzeitung“ „Novicam“ nasproti pod naslovom „zur materiellen Lage der krainischen Volksschullehrer“ piše v 12. listu, sledeče: „Da smo na Kranjskem dobili šolsko postavo, imamo edino le zahvaliti se državnemu zboru“. Po takem bila bi tedaj laž, kar presvitli cesar v svojem sklepu od 29. aprila 1873 pravi: „s pritrjenjem deželne-ga zbora Moje Kranjske vojvodine ukazujem itd.“!! Druga neumnost, s katero liberallec sam sebe

po glavi bije, pa je ta, da pravi: „kako težko je djalo našim klerikalcem v deželnem zboru, da so sklenili učiteljem še zmirom dosti revno plačilo, razvidi se iz tega „wenn man die schwerfällige, melancholische Darlegung des Obmanns des Schulausschusses liest“. Pisar „Schulzeitung“ je mislil s tem kolom mahnti po prvomestniku šolskega odseka, dr. Bleiweis-u, pa je vsekal barona Apfaltrerna, pisatelja onega poročila, v kterem prvomestnik ni besedice niti narekoval izurjenemu poročevalcu niti sam pisal. In gosp. baron je ravno mož tiste liberalne stranke, pred katero se „Schulzeitung“ v prahu vije! Po takem si ona sama sebi po pravici pravi: „man muß wirklich staunen, mit welcher Unverschämtheit das Blatt auf die geistige Beschränktheit unserer Landlehrer spekulirt“. Tako se lesica v svoje zanjke vjame! — Kolosalno surovost drugega članka, obrjenega proti „Učit. tovaršu“ in posebno proti vredniku njegovemu, je „Učit. tovarš“ spodobno obdelal. — V istem listu psuje izvrstne dopise v „Vaterlandu“ zavoljo šolske maše na pripravnici in vadnici Ljubljanski. Mi ne moremo verjeti, da je svitli knez-škof s takimi ljudmi, kateri so „konfessionslos“ v besedi in djanji, tako „prijateljsko“ in tako „postrežljivo“ korespondiral, kakor „Schulz.“ piše, in mislimo, da mora gospod knez le razžaljan biti, ako jih katerija „Schulzeitung-e“, ki prav je „Geist vom Geiste“ in „Fleisch vom Fleische“ Tagblattarskega hvalisa z „feinen Herrn“.

Novičar iz domačih in tujih dežel.

Polóm finančni čedalje dalje sega in se širi čez zidovje Dunajsko po deželah. Na kant je prišla zdaj tudi „Industrie- und Commercialbank“ v Lincu. Osnoval se je sicer na Dunaji „pomočni komité“ in minister finančni je poslal okrožnico deželnim vladam, naj bodo na pomoč trgovstvu in obrtnijstvu; al vse to nima še nobenega vidnega vspeha. Kar je „liberalna èra“ sejala, to zdaj žane! Vse te denarne homatije hodijo dosedanjim kolovodjem ustavoverskim zdaj pred volitvami hudo na pot, kajti stranka „s čistimi rokami“ jim z velikim vplivom sama jamo koplje. Zato so pa tudi časniki Herbst-Giskrove stranke vsi potrti. — Od druge strani se pa tudi razpor med ministrom Strehmajerjem in drugimi ministri ne dá več zakriti, da! še celó Andrassy postaja dr. Ungerju in dr. Glaserju „prekonservativen“! In vse to se godi zdaj — pred bličjem svetovne razstave, da tuji gosti vidijo, da politika Avstrijska ni tako zlata kakor stara in nova „Presse“ pišete. — Cesarica nemška se kot namestnica cesarja nemškega na Dunaji povsod z veliko častjó sprejema. — Cesarjevič Rudolf je odpo-toval na Štajarsko in Koroško.

Listnica vredništva. Gosp. C. O.: Hvaležno bomo sprejeli.

Žitna cena

v Ljubljani 28. junija 1873.

Vagán v novem denarji: pšenice domače 7 fl. 60. — banaške 7 fl. 45. — turšice 3 fl. 30. — soršice 4 fl. 20. — rži 4 fl. 15. — ječmena 2 fl. 90. — prosa 3 fl. —. — ajde 3 fl. 40. — ovsa 2 fl. —. — Krompir 1 fl. 8.

Kursi na Dunaji 1. julija.

5% metaliki 67 fl. 40 kr. Ažijo srebra 111 fl. 50 kr.
Narodno posojilo 72 fl. 40 kr. Napoleondori 8 fl. 85 kr.

Loterijne srečke:

v Gradcu	} 28. junija 1872:	34.	61.	59.	6.	22.
na Dunaji		45.	62.	58.	87.	1.

Prihodnje srečkanje v Gradcu in na Dunaji 12. julija.